

VASTUULLISUUSOHJELMA

SISÄLLYSLUETTELO

ESLUN VASTUULLISUUSOHJELMA	3
Prosessin vaiheet ja työstö	5
Vastuullisuusohjelman työstäminen	6
TOIMIVA HALLINTO JA JOHTAMINEN	8
TURVALLINEN TOIMINTA	11
YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVO	13
YMPÄRISTÖNSUOJELU JA KESTÄVÄ KEHITYS	15
SEURANTA	17
MÄÄRITELMÄT	17

ESLU - Liikunnan ja urheilun laadukkain asiantuntija alueellaan

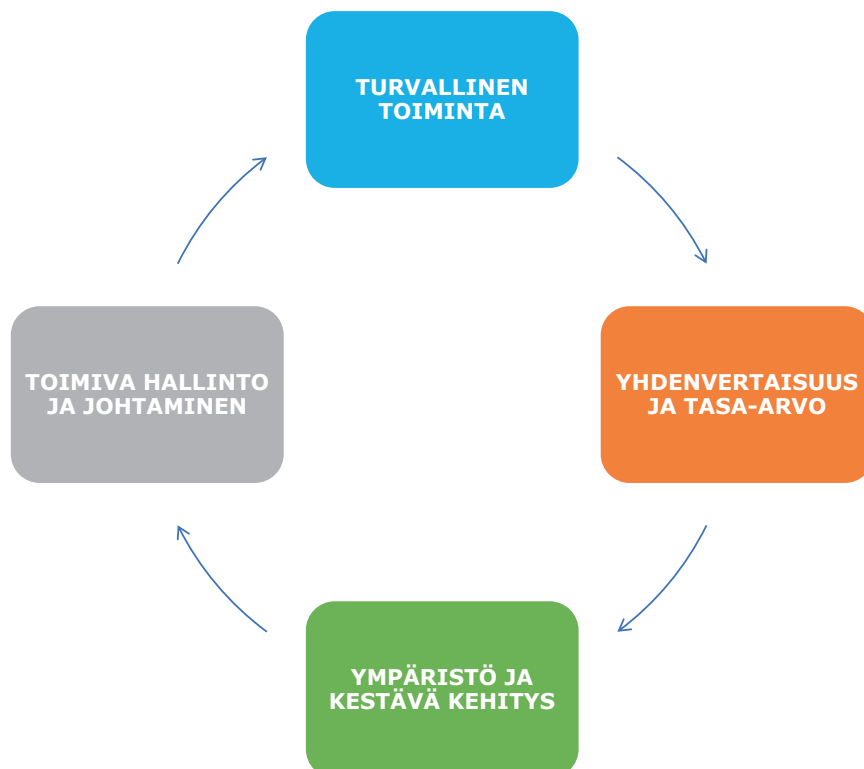
Etelä-Suomen Liikunta ja Urheilu ry, ESLU on monipuolinen vuonna 1993 perustettu yli laji- ja kuntarajojen toimiva seura- ja liikuntatoiminnan edistäjä ja yhteistyön koordinoija. ESLU kehittää toimintaansa alueellaan olevien tarpeiden mukaan toimien edunvalvonta-, koulutus-, yhteistyö-, kehitys- ja palveluorganisaationa. ESLU edistää seura- ja liikuntatoiminnan edellytyksiä kohtaamalla vuosittain noin 18 000 henkilöä.

ESLUN VASTUULLISUUSOHJELMA

ESLUn vastuullisuusohjelma asettaa suuntaviivat vastuullisuuden kehittämistyölle lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. ESLUn missio, arvot ja strategia ohjaavat vastuullisuustyön kehittämistä.

Vastuullisuusohjelman neljä teemaa

Vastuullisuussuunnitelmassa kuvataan asiaan liittyvä suunnitteluprosessi, työstö ja johtopäätökset, valitut kehittämistoimenpiteet sekä ohjelman seuranta ja päivittäminen.

ESLUn toimintasääntöjen mukaan ESLU toteuttaa tarkoitustaan edistämällä liikunnan ja urheilun tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja yhteisöllisyyttä, monikulttuurisuutta, terveitä elämäntapoja ja ympäristön kestävä kehitystä sekä toimimalla liikunnan ja urheilun eettisten sääntöjen ja ohjeistusten mukaan. Jalkautamme vastuullisuusohjelman sisältöjä viestinnän ja koulutuksen keinoin jäsenillemme.

ESLU noudattaa koko toiminnassaan Urheiluyhteisön reilun pelin ihanteita ja tavoitteita.

1. Jokaisen tasavertainen mahdollisuus liikuntaan ja urheiluun
2. Vastuu kasvatuksesta
3. Terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen
4. Rehellisyys ja oikeudenmukaisuus
5. Luonnon kunnioittaminen ja kestäväan kehitykseen pyrkiminen

Liikuntalaki velvoittaa liikuntajärjestöjä edistämään toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. ESLUssa vaalitaan syrjimättömyyttä niin työ- kuin koko urheiluyhteisössä.

ESLUssa toteutetaan

- syrjinnän, häirinnän ja kiusaamisen vastaisia toimenpiteitä.
- syrjimättömyyttä iän, sukupuolen, etnisen alkuperän, toimintakyvyn, kielen, uskonnon, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella sekä
- sukupuolinäkökulmaa ja tasa-arvoa päätöksenteossa ja toiminnassa.

Prosessin vaiheet ja työstö

ESLulla on ollut yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma vuodesta 2016 lähtien. Toteutamme henkilöstölle kartoituskyselyn joka toinen vuosi ja tunnistamme sen perusteella keskeisimmät kehityskohdeet. Suunnitelma koskee ensisijaisesti ESLua järjestönä, sen henkilöstöä ja hallitusta.

Kartoituskysely toteutettiin viimeksi kesällä 2023. Kartoitus lähetettiin ESLUn työntekijöille ja hallituksen jäsenille. Aikaisemmat kyselyt on toteutettu vuosina 2016, 2019 ja 2021. Vuoden 2023 kyselystä ilmeni, että tietoisuus vastuullisuusteemoista ja sitoutuneisuus teemoihin on kasvanut. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasioista puhutaan enemmän, ja aiheet ovat olleet edellisiä vuosien enemmän esillä toiminnassamme muun muassa koulutusten sisällöissä, viestinnässä ja hanketoiminnoissa. Vastuullisuusasiat koetaan merkityksellisenä ja huomioidaan päivittäisissä toiminnoissa.

Vuonna 2022 päivitettiin Ympäristösuojelu ja kestävä kehitys -osio opetus- ja kulttuuriministeriöltä saadun palautteen perusteella. Vuoden 2023 aikana päivitettiin ESLUn vastuullisuusohjelma seuraavien osa-alueiden osalta: Toimiva hallinto ja johtaminen, Turvallinen toiminta sekä Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo. Lisäksi vastuullisuusohjelmaan liitettiin vuonna 2022 päivitetty Ympäristösuojelu ja kestävä kehitys -osio.

Vuonna 2024 ESLUn vastuullisuusohjelma käytiin läpi hallituksen ja työntekijöiden kanssa sekä tehtiin tarvittavat päivitykset. Lisäksi täydennettiin vastuullisuusohjelman sisältöä päivitetyillä asiakirjoilla ja toimintaohjeilla, jotka ovat kaikkien luettavissa ESLun verkkosivuilta.

Vuonna 2025 Vastuullisuusohjelma tarkistettiin ja tehtiin tarvittavat toimenpiteet. Vuoden aikana toteutettiin ESLUn alueen seurakartoitus sekä liikunnan aluejärjestöjen yhteinen Seurojen nykytilan kartoitus. Lisäksi tehtiin muun muassa ESLulle tekoälylinjaus sekä laadittiin esteellisyys- ja sidonnaisuusilmoitus, joka otetaan käyttöön vuoden 2026 alusta.

Vastuullisuusohjelma koskee omaa toimintaamme ja vie sitä eteenpäin. Lisäksi haluamme vaikuttaa ja tukea jäsentemme mahdollisuuksia tehdä kestäviä ja vastuullisia toimintoja. ESLUn vastuullisuusohjelma tarkistetaan joka toinen vuosi tai kun päivitystarpeita ilmenee.

Kehittämiskohteet/toimenpiteet	Aikataulu	Seuranta
Toimistotilan estaeettömyyden puutteet saavat kokonaisuudessaan alle kiitettävän arvion. Koulutuksia ja tilaisuuksia järjestetään esteettömissä toimitiloissa.	Jatkuva	Toteutuminen
Työtä on jatkettava systemaattisesti, se nousi esille myös vastausten kautta.	Jatkuva	Toteutuminen
Jatkossa vastaava kysely toteutetaan koko vastuullisuusteamin kautta.	Jatkuva	Toteutuminen

Vastuullisuusohjelman työstäminen

Kevät 2021

- Työryhmän perustaminen vastuullisuusohjelman rakentamiseksi. Asian esittely hallitukselle ja henkilöstölle.
- Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyn toteutus ESLUn henkilökunnalle, kouluttajille ja hallitukselle.
- Kouluttautumista vastuullisuusteemojen ympäriltä, benchmarkkausta ja aikaisempiin materiaaleihin tutustumista.
- Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyn purku yhteisesti
- Ympäristöteemojen lähtökartoitus ESLUn toiminnassa

Syksy 2021

- Vastuullisuusteemojen käsittely ESLUn syksyn koulutuksissa
- Jäsenseuroille etuna tukea vastuullisuustyöhön
- Jäsen- ja seurakartoitus
- Vastuullisuusviestintä
- Palautteen keruu ja käsittely
- Henkilökunnan ja hallituksen työstö ja käsittely. Sitouttaminen vastuullisuusohjelmaan.
- Esittely syyskokoukselle

Loppuvuosi 2021 ja vuosi 2022

- Vastuullisuusohjelma käytäntöön
- Vastuullisuusteemaiset koulutukset jatkuvat eri näkökulmista
- Palautteen kerääminen tilaisuuksista ja tapahtumista
- Vastuullisuuskyselyn toteuttaminen
- Raportointi ja kehitysideat
- Syksyllä 2022 nähtiin hyväksi päivittää Ympäristösuojelu ja kestävä kehitys -osio opetus- ja kulttuuriministeriöltä saadun palautteen perusteella. Järjestöjen ympäristövastuuohjelmat arvioitiin ensimmäistä kertaa vuonna 2021.

Nosto 2022

ESLulle myönnettiin vuonna 2022 OKM:n Yhdenvertaisuuspalkinto ansiokkaista yhdenvertaisuussuunnitelmista ja niiden toimeenpanosta. Perustelut: ESLU on sitoutunut urheiluyhteisön reilun pelin ihan-teisiin ja tavoitteisiin, ja haluaa esimerkillään kannustaa seuroja kehittämään toimintaansa vastuul-li-seksi ja yhdenvertaiseksi. Yhdenvertaisuus näkyy ESLUn koulutuksissa ja tapahtumissa.

Vuosi 2023

- Vastuullisuusohjelman päivitys käynnistettiin keväällä 2023. Samalla tiedusteltiin henkilöstöstä halukkaita osallistumaan tiiviimmin ohjelman päivitykseen.
- Työryhmällä (toiminnanjohtaja, viestintä, seuratoiminta) ohjelman päivitystä elo-syyskuu 2023.
- Hallitukselle ja työntekijöille toteutettiin kysely kesäkuussa 2023. Kyselyyn saatiin yhteensä 19 vastausta.
- Kyselyn tulokset käytiin läpi henkilöstön kanssa syyskuussa 2023. Lokakuun aikana vastuullisuus ohjelmaa työstettiin yhdessä henkilöstön kanssa.
- Hallitus kävi kyselyn tuloksen läpi ja tutustui päivitetyn vastuullisuusohjelman luonnokseen, jonka jälkeen vastuullisuusohjelmaa jatkotyöstettiin.
- Hallitus vahvisti päivitetyn vastuullisuusohjelman ja ohjelmaa esiteltiin ESLUn vuosikokouksessa

Vuosi 2024

- Vastuullisuusohjelma tarkistettiin ja tehtiin tarvittavat päivitykset.
- Tuotettiin suunnitelman mukaisesti toimintamallit epäasiallisen käytöksen varalle ESLUn työyhteisölle sekä ESLUn järjestämiin tilaisuuksiin.
- Lisätty ilmoittautumislomakkeisiin tarkennus tilojen esteettömyyteen ja tuen tarpeeseen.
- Kirjattiin ESLUn tuki jäsenten vastuulliseen toimintaan, mikä sisältää vastuullisuusohjelman neljä pääkohtaa.
- Toimintavuoden aikana ESLUn henkilökuntaa osallistui vastuullisuusteemaisiin koulutuksiin ja klinikoihin sekä suoritti seuraavia verkkokoulutuksia: Et ole yksin, Vastuullinen valmentaja, Nuori mieli urheilussa, Reilusti Paras ja Puhtaasti paras sekä ensiapukoulutukset.
- Tarkistettu ESLUn toimintasäännöt ja päätetty arvioida tarkasti päivitystarve keväällä 2025.
- Vastuullisuusohjelmaa käytiin läpi henkilöstön ja hallituksen kanssa.
- Hallitus vahvisti päivitetyn vastuullisuusohjelman ja kurinpitosäännöt. Ohjelmaa esiteltiin ESLUn vuosikokouksissa.

Vuosi 2025

- Vastuullisuusohjelma tarkistettiin ja tehtiin tarvittavat toimenpiteet.
- Toteutettiin ESLUn alueen seurakarttoitus sekä liikunnan aluejärjestöjen yhteinen Seurojen nykytilan kartoitus.
- Päätettiin toteuttaa ohjelman mukaisesti tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely Olympiakomitean päivitettävällä pohjalla, kun päivitys on valmis. Olympiakomitean arvio kyselyn valmistumisella loppuvuosi 2025/alkuvuosi 2026.
- Tehtiin ESLUlle tekoälylinjaus.
- Vastuullisuusohjelma käytiin läpi henkilöstön ja oto-kouluttajien kanssa.
- ESLUn työntekijät suorittivat vastuullisuuskoulutuksia, esimerkiksi Ihmisoikeusliiton uuden verkkokoulutuksen.
- Laadittiin esteellisyys- ja sidonnaisuusilmoitus, joka otetaan käyttöön vuoden 2026 alusta.
- Päätettiin, että ESLUn työntekijät käyvät Olympiastadionin turvallisuuskoulutuksen.

TOIMIVA HALLINTO JA JOHTAMINEN

Hyvän hallinnon mukainen toiminta on luottamusta ja tyytyväisyyttä herättävää, osallistavaa, saavutettavaa, taloudellisesti vakaata ja takaa toiminnan laadun sekä jatkuvuuden. Lait, säännöt, määräykset ja ohjeet luovat hyvän perustan vastuulliselle toiminnalle. Vuosikokoukset lähetetään sääntöjen mukaisesti 14 vrk ennen kokousta jäsenistölle, ja aineistot toimitetaan viimeistään kymmen vuorokautta ennen kokousta jäsenistön saataville. Hyvän hallinnon noudattaminen suojelee jäseniä ja toiminnassa mukana olevien oikeuksia. Jäseniä kohdellaan yhdenvertaisesti ja sääntöjen mukaisesti.

Taloudellisten ja toiminnallisten tietojen oikea ja oikea-aikainen raportointi viranomaisille, luottamushenkilöille, henkilöstölle ja sidosryhmille, sekä operatiivisen johdon ja luottamushenkilöjohdon ohjaus- ja valvontatehtävät ja tilivelvollisuus kuuluvat hyvään hallintotapaamme.

ESLUn luottamusjohto eli hallitus koostuu puheenjohtajan lisäksi kymmenestä hallituksen jäsenestä. Hallitukseen kuuluu tällä hetkellä viisi naista ja viisi miestä. Hallituksen jäsenet ovat eri puolilta ESLUn toiminta-aluetta. ESLUn hallitusvalintoja valmistelee ehdollepanotoimikunta, joka valitaan valintoja edeltävässä vuosikokouksessa. Jäsenten valitsema ehdollepanotoimikunta pyytää esityksiä kaikilta ESLUn jäseniltä. Ehdokkaiksi valitaan tasapuolisesti eri sukupuolten edustajia.

Hyvän hallinnon ja johtamisen periaatteet

- Toimintamme on läpinäkyvää, avointa ja osallistavaa. Keräämme säännöllisesti palautetta ja teemme itsearviointia siitä, missä olemme onnistuneet ja missä on kehitettävää. Muistamme kiittää ja kannustaa.
- Noudatamme toimintaamme kulloinkin voimassa olevia sovellettavia lakeja ja määräyksiä.
- ESLUlla on selkeät ja läpinäkyvät säännöt ja toimintatavat. Teemme vuosittain toimintasuunnitelman ja budjetin, joita noudatetaan. Keskeisillä toiminnoilla on selkeät prosessit.
- Taloutemme on kestäväällä pohjalla, vakavaraisuus ja maksukykyisyys ovat kiitettävällä tasolla ja tulot ja menot tasapainossa.
- Kohdennamme resurssimme järkevästi, vastuullisesti ja suunnitelmallisesti.
- Riskienhallinta: pyrimme tunnistamaan ja hallitsemaan riskejä ennakoon.
- Teemme yhteistyötä eri sidosryhmien ja muiden aluejärjestöjen kanssa.
- Vuorovaikutusta kehitetään jatkuvasti sekä ESLUn sisällä että eri sidosryhmien kanssa.
- Hyödynnämme ja kehitämme digitaalisia työkaluja.

ESLUn palveluksessa työskentelee 10 henkilöä ja noin 16 oman toimen ohella toimivaa kouluttajaa. ESLU noudattaa Urheilujärjestöjen työehtosopimusta. Työhönottoprosessissa huomioidaan henkilötieto- ja tasa-arvolain vaatimukset, kuten sukupuolisen syrjinnän välttämisen sekä neutraalit hakumennettelyt. Työhönottoprosessissa käytetään pääsääntöisesti avoimia hakuja ja/tai menetelmiä, joilla löydämme tehtävään tiedoiltaan, taidoiltaan ja asenteiltaan oikeat henkilöt oikeisiin tarpeisiin. Toivomme hakijoiksi taustaltaan ja sukupuoleltaan moninaisia hakijoita. Kaikilla sukupuolilla on ESLUssa tasapuoliset mahdollisuudet työskennellä erilaisissa tehtävissä. Tavoitteena on huomioida eri-ikäisiä ja erilaisissa elämäntilanteissa työskenteleviä yhdenvertaisesti esimerkiksi liukuvan työajan ja etätömahdollisuuden avulla. Työntekijöiden lisäkouluttautumiseen oman työnkuvaan liittyvän ammattitaidon kehittämiseksi suhtaudutaan ESLUssa kannustavasti. Vastuullisuusohjelma on osa uuden työntekijän ja kouluttajan perehdytystä. Kouluttajasopimukset päivitetään säännöllisesti ja kouluttajien perehdyttämiseen lisätään poiminnat ESLUn vastuullisuusohjelmasta (muun muassa ME ESLusta ja toimintamalli epäasialliseen käytökseen puuttumiseen).

ESLUn hallitus toimii yhdistyksen toimeenpanevana elimenä ja hoitaa yhdistyksen asioita yhdistyslain, sääntöjensä ja yhdistyksen kokouksen päätösten mukaisesti sekä edustaa yhdistystä. ESLUn henkilöstö toteuttaa toiminta- ja taloussuunnitelmien mukaiset tehtävät toiminnanjohtajan alaisuudessa. ESLUn hallituksella ja työntekijöillä on päätöksenteon kannalta aina olennainen tieto saatavilla. Jokaisella päätöksentekijällä on vastuu edistää hyvää hallintoa. Henkilöstöllä ja hallituksella on mahdollisuus kohdata 1–2 kertaa vuosittain. ESLUn hallituksen kokouksista julkaistaan ESLUn verkkosivuilla kokoustiedote.

Kaikissa toiminnoissa huomioidaan yhteisesti sovitut arvot: Vastuullisesti, yhdenvertaisesti ja yhdessä edellä käyden.

Toimenpide	Mitä seurataan?	Aikataulu	Vastuu
Noudatamme sovellettavia lakeja, säädöksiä ja sääntöjä			
Toimimme Suomen lainsäädännön ja säädösten mukaan.	Osaamisen ja toteuttamisen varmistus		
Noudatamme urheiluyhteisön yhteisiä periaatteita.	Toiminnan jatkuva arviointi vastuullisessa toiminnassa		
Järjestämme henkilöstölle ja hallitukselle vuosittain koulutusta vastuullisuudesta.	Toiminnan jatkuva arviointi vastuullisessa toiminnassa	Vuosittain	Puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja
Varmistamme omien toimintasääntöjen ajantasaisuuden.	Edellinen päivitys tehty 2021. Päivitystarve tarkistettu 2025.	Tarkistus vuosittain, päivitys tarvittaessa	Puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja
Tietoturvakäytännöt tarkistetaan säännöllisesti.	Edellinen päivitys tehty 2021.	Tarkistus vuosittain, päivitys tarvittaessa	

Toimenpide	Mitä seurataan?	Aikataulu	Vastuu
Toimintamme on avointa, läpinäkyvää ja osallistavaa			
Keskeiset asiakirjat löytyvät verkkosivuiltamme.	Verkkosivut ovat ajan tasalla		
Keräämme säännöllisesti palautetta ja teemme me itsearviointia siitä, missä olemme onnistuneet ja missä on kehitettävää.	Palautteet Tilastot Toimintakertomukset Raportit	Jatkuva	Kaikki
Toiminta on osallistavaa (hallitus, henkilöstö, jäsenet, oto-toimijat) ja osallistaminen huomioidaan sekä suunnittelussa että toteutuksessa.			Kaikki

Toimenpide	Mitä seurataan?	Aikataulu	Vastuu
Taloudenpitomme on vastuullista			
Taloutta seurataan jatkuvasti ja toimintaympäristön muutoksiin reagoidaan tarvittaessa nopeasti.	Talousraportit Maksuvalmius Omavaraisuusaste Tulot ja menot tasapainossa	Kuukausittain Hallituksen kokousaikataulu	Toiminnanjohtaja, taloussihteeri, hallitus

Me ESLUssa muistilista:

Vastuullisuusohjelma koskee omaa toimintaamme ja vie sitä eteenpäin.

- Edistä kiittävää ja kannustavaa ilmapiiriä arjessa.
- Toimi tehtyjen suunnitelmien ja kuvattujen prosessien mukaan.
- Mieti omassa toiminnassasi, kuinka voit edistää omarahoituksen kartuttamista ja resurssien järkevää kohdentamista.
- Hyödynnä tarjottuja digitaalisia työkaluja.

TURVALLINEN TOIMINTA

ESLUn toiminnan periaatteena on varmistaa, että liikunta ja urheilu ja seuratoiminta tuottavat kaikille osallistujille positiivisia kokemuksia. Korostamme ESLUn toiminnassa hyvää ja kannustavaa ilmapiiriä, me-henkeä ja sitä, että jokainen on turvassa kiusaamiselta, häirinnältä ja muulta epäasialliselta käytökseltä. Varmistamme, että toimintamme ja olosuhteet ovat turvallisia. Kaiken toimintamme tavoitteena on fyysinen, henkinen ja sosiaalinen turvallisuus. ESLU valitsee kumppaneikseen tahoja, jotka ottavat omassa toiminnassaan huomioon vastuullisuuden ja rakentavat kestäväää toimintaympäristöä.

Henkilökunnan turvallisuus ja hyvinvointi varmistetaan yhdessä työterveyshuollon kanssa, muun muassa työkyvyn varhaisen tuen toimenpiteillä. Henkilökunnan hyvinvoinnista huolehditaan muun muassa työterveyshuollon, lounaseteleiden ja liikuntaedun kautta. Henkilöstölle pidetään vuosittain kehityskeskustelut. Henkilöstökysely tehdään joka toinen vuosi (urheiluyhteisön yhteiset kyselyt ja aikataulu niiden mukaan) ja tulokset käsitellään yhdessä. Mahdollistamme jokaiselle ergonomisen työpisteen ja käytämme tässä tarvittaessa apuna asiantuntijaa. Henkilöstön työn kuormittavuutta seurataan työajan seurannalla.

Turvallisen toimintaympäristön tavoitteet on luokiteltu neljän päätavoitteen mukaan:

- Huolehdimme, että toimintamme tuottaa kaikille positiivisia kokemuksia.
- Varmistamme, että olosuhteemme ovat turvallisia.
- Luomme kannustavan, positiivisen ilmapiirin.
- Varmistamme toimijoidemme turvallisuusosaamisen.

Toimenpide	Mitä seurataan?	Aikataulu	Vastuu
Me ESLUssa ”Vastuullisuusohjelma koskee omaa toimintaamme ja vie sitä eteenpäin”			
Kaikki ohjaajamme ja kouluttajamme ovat tehtävään soveltuvia, asianmukaisen koulutuksen käyneitä ja sitoutuneet ESLUn toiminnan eettisiin periaatteisiin.	Rekrytointi ja perehdytys: ESLUn eettiset periaatteet käyty läpi Koulutuspalautteet	Jatkuva	Toimialavastaa- vat, koulutusten järjestäjät
Puutomme painokkaasti kaikkeen epäasialliseen käytökseen. ESLUssa on nimetty yhteyshenkilö tällaisia tilanteita varten.	Palautteet Tilastot Toimintakertomukset Raportit	Tarkistetaan vuosittain vuosisuunnittelun yhteydessä	Toiminnanjohtaja
ESLUlla on toimintamalli epäasiallisen käytöksen varalle: ESLU työyhteisönä ja ESLUn järjestämät tilaisuudet	Henkilöstökyselyt ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely Palautteet Yhteydenotot	Tarkistetaan säännöllisesti Päivitetty 2024	Toiminnanjohtaja

Toimenpide	Mitä seurataan?	Aikataulu	Vastuu
ESLU vaikuttajana "Lisäksi haluamme vaikuttaa ja tukea jäsentemme mahdollisuuksia tehdä kestäviä ja vastuullisia toimintoja"			
Valistamme lapsia ja nuoria terveellisistä elämäntavoista ja päihteettömyydestä.			Lasten ja nuorten toimintaa järjestävät
Viestimme jäsenillemme ja sidosryhmi-llemme keinoista varmistaa turvallinen toimintaympäristö liikunnassa ja urheilussa. - Turvallinen toiminta esillä 2 krt /vuodessa - Vähintään 1 krt / kk vastuullisuusnos-to, jokainen teema (4) näkyy vähintään kerran syksyllä ja kerran kevääl-lä ESLUn viestinnässä Osallistumme teemaviikkoihin ja kam-panjoihin sekä nostamme esille teemaa koulutuksissamme.	Määrä / Toteuma	Vuosittain Jatkuva	Seuratoiminnan ke-hittäjä ja viestinnän suunnittelija
Hyödynnämme alan asiantuntijoita tilai-suuksissa ja koulutuksissa sekä oman henkilöstön osaamisen kehittämisessä. Koulutukset jäsenille - Vastuullisuusteemainen koulutus 2 krt /vuodessa. - Turvallinen toimintaympäristö joka toinen vuosi	Määrä / Toteuma	Vuosittain Jatkuva	Kaikki Toiminnanjohtaja (henkilöstön koulu-tukset) Seuratoiminnan kehittäjä

Me ESLUssa muistilista:

- Varmista kouluttajien ja muiden toimijoiden osaaminen sekä sitoutuminen ESLUn eettisiin periaat-teisiin.
- Varmista käytettävien tilojen tarkoituksenmukaisuus ja turvallisuus.
- Selvitä kaikilta lasten ja nuorten toiminnassa mukana olevilta rikosrekisteritausta lain vaatimusten mukaan (sekä työntekijät että vapaaehtoiset).
- Puutu heti epäasialliseen käytökseen työyhteisössä sekä ESLUn järjestämissä tilaisuuksissa.
- Viesti osallistujille turvallisen toimintaympäristön edellytyksistä ja miten toimitaan, mikäli ESLUn tilaisuudessa ilmenee epäasiallista käytöstä.
- Pyri toiminnassasi esimerkillisyyteen (hyvän ilmapiirin luominen, puuttuminen epäasialliseen käy-tökseen, terveelliset elämäntavat, päihteettömyys).

YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVO

ESLUn toiminta on kaikille avointa ja yhdenvertaisuus, oikeudenmukaisuus, moninaisuus ja tasa-arvo ovat ESLUn keskeisiä arvoperusteita.

Tavoitteenamme on edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa liikunnassa ja urheilussa. Osallistumme hankkeisiin ja kehitystyöhön yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi liikunnassa ja urheilussa. Koulutamme seuroja yhdenvertaisuudesta ja teemme yhteistyötä muun muassa Suomen Paralympia-komitean kanssa lisätäksemme seurojen osaamista erityistä tukea tarvitsevien liikkujien toimintamuodoista.

Koulutukset ovat kaikille avoimia, ja niiden hinnat pidetään kohtuullisina. Tapahtumiemme ilmapiiri on moninaisuutta kunnioittava ja jokainen osallistuja voi olla tilaisuuksissamme oma itsensä. ESLUn järjestämät lasten ja nuorten liikuntaleirit ovat avoimia myös erityistä tukea tarvitseville liikkujille.

Viestinnässämme pyrimme monikanavaisuuteen ja kiinnitämme erityistä huomiota yhdenvertaisuuteen kaikilla viestinnän osa-alueilla, mukaan lukien kuva- ja sanavalinnat. Emme hyväksy syrjiviä lausuntoja tai kirjoituksia mistään ihmisryhmästä. Tiedotamme toiminnastamme tiivistetysti myös englanniksi ja ruotsiksi. Osaa koulutuksista voimme järjestää myös ruotsiksi. Lisäksi teemme yhteistyötä Finlands Svenska Idrottin kanssa erityisesti Liikkuva koulu ja Liikkuva opiskelu -koulutusten osalta.

Kehittämiskohteet/toimenpiteet	Mitä seurataan?	Aikataulu	Vastuu
ME ESLUssa "Vastuullisuusohjelma koskee omaa toimintaamme ja vie sitä eteenpäin"			
Emme käytä syrjiviä ilmaisuja mistään ihmisryhmästä ja puutemme toisten syrjivään puheeseen.	Henkilöstökyselyt ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely Palautteet	Jatkuva	Kaikki
Verkkosivut, uutiskirjeet ja muut viestinnän materiaalit toteutetaan mahdollisuuksien mukaan saavutettavuusvaatimusten mukaisesti.		Tarkistetaan ja päivitetään säännöllisesti	Viestinnän suunnittelija
Koulutuspaikkoja valittaessa huomioimme esteettömyyden. Tilaisuuksiin on mahdollista ottaa mukaan esimerkiksi oma tulkki tai avustaja.		Jatkuva	Kaikki
Tapahtumien ja tilaisuuksien järjestelyissä huomioimme puhujien ja asiantuntijoiden monimuotoisuuden.	Sisäinen arviointi Palautteet	Jatkuva	Kaikki

Kehittämiskohteet/toimenpiteet	Mitä seurataan?	Aikataulu	Vastuu
ESLU vaikuttajana "Lisäksi haluamme vaikuttaa ja tukea jäsentemme mahdollisuuksia tehdä kestäviä ja vastuullisia toimintoja"			
Liikunnan aluejärjestöjen yhteisessä koulutusmateriaalien sisältötyössä tuomme esiin yhdenvertaisuuden ja tasa-arvoisuuden periaatteet.		Jatkuva	Kaikki
Viestimme jäsenillemme ja sidosryhmillemme tietoa yhdenvertaisuustyöstä liikunnassa ja urheilussa - Tavoite: yhdenvertaisuus esillä 2 krt / vuosi - Vähintään 1 krt / kk vastuullisuusnosto, jokainen teema (4) näkyy vähintään kerran syksyllä ja kerran keväällä ESLUn viestinnässä Nostamme säännöllisesti urheiluyhteisön yhteisiä työkaluja esiin (esim. valmennuksen tasa-arvo, mielen hyvinvointi, rasismien torjunta)	Määrä / Toteuma	Vuosittain Jatkuva	Seuratoiminnan kehittäjä ja viestinnän suunnittelija
Hyödynnämme alan asiantuntijoita tilaisuuksissa ja koulutuksissa sekä oman henkilöstön osaamisen kehittämisessä. Koulutukset jäsenille Vastuullisuusteemainen koulutus 2 krt /vuosi: Yhdenvertaisuus joka toinen vuosi	Määrä / Toteuma	Vuosittain Jatkuva	Kaikki Toiminnanjohtaja (henkilöstön koulutukset) Seuratoiminnan kehittäjä

Me ESLUssa muistilista:

- Pidättäydy käyttämästä syrjiviä ilmaisuja mistään ihmisryhmästä
- Puutu toisten syrjivään puheeseen
- Valitse kouluttajat ja puhujat huomioiden monikulttuurisuus ja moninaisuus
- Järjestä tilaisuudet sellaisissa olosuhteissa ja sellaisilla välineillä, että voit huomioida esteettömyyden ja saavutettavuuden

YMPÄRISTÖNSUOJELU JA KESTÄVÄ KEHITYS

ESLUsa suositetaan valintoja, jotka lisäävät energiatehokkuutta sekä vähentävät päästöjä ja jätteen määrää. Kasvatamme ympäristötietoisuutta kouluttautumalla itse sekä nostamalla ympäristövastuuteema esiin koulutuksissamme ja viestinnässämme. ESLUn toimisto sijaitsee Olympiastadionilla, jolle on myönnetty Ekokompassi- ja STF-sertifikaatti.

Toimenpiteet	Mitä seurataan?	Aikataulu (seuranta)	Vastuu
Me ESLUsa - "Vastuullisuusohjelma koskee omaa toimintaamme ja vie sitä eteenpäin"			
ESLUn henkilöstöä kannustetaan suosi- maan julkista liikennettä, työmatkapyö- räilyä ja kävelyä. Lisäksi hyödynnämme kimppakyytejä ja vältämme turhaa yksityi- sautoilua.	Matkakulut Henkilöstön omat kamp- pikset, kisat	Vuosittain Jatkuva	Kaikki Taloushallinnon vastuuhenkilö
ESLUn tilaisuudet ja koulutukset järjes- tetään paikoissa, joihin on helppo saapua joukkoliikenteen avulla. Työskentelemme joustavasti etäyhteydellä ja hyödynnämme digitaalisia alustoja.	Koonti hyödynnetyistä työskentelytavoista ja välineistä	Vuosittain Jatkuva	Kaikki
Järjestämme tilaisuuksia ja koulutuksia myös etäyhteyksillä, ja vähennämme siten ilmastoon aiheutuvaa kuormitusta.	Koulutusten määrät etä/ live	Vuosittain Jatkuva	Kaikki
Kokoustarjoiluissa suosimme mahdolli- suuksien mukaan lähiruokaa ja kasvisruo- kavaihtoehtoja.		Jatkuva	Kaikki
Toimistomme ja tilaisuutemme ovat pape- rittomia. Vältämme ylimääräisiä tulosteita, esitteitä tai kertakäyttöastioita.	Kulut, tulosteet ja paino	Vuosittain Jatkuva	Kaikki Taloushallinnon vastuuhenkilö,
Kierrätämme jätteet asianmukaisesti Olympiastadionin ja toimiston kierrätysoh- jeiden mukaan.	Kulut, tulosteet ja paino	Vuosittain Jatkuva	Kaikki
Mahdollisimman useat koulutusmateriaalit jaetaan sähköisessä muodossa. Tapahtu- mien ja tilaisuuksien ohjeistus tapahtuu pääsääntöisesti sähköisesti. Lasten ja nuorten koulutuksissa painotuotteiden tarve on usein perusteltu.	Kulut, tulosteet ja paino	Vuosittain Jatkuva	Kaikki Taloushallinnon vastuuhenkilö
Valitsemme ympäristöystävällisen ja ko- timaisen toimijan tarvittavien painotuot- teiden ja materiaalien hankinnassa. Han- kintapäätöksissä huomioidaan hankintojen ekologinen kestävyys.	Hankintapäätöksissä näkyvä ympäristönäkö- kulman huomioiminen	Jatkuva	Kaikki Hankintojen hyväksyjä / toiminnanjohtaja
Tunnistamme ja arvoimme säännöllisesti toimintamme ympäristövaikutuksia.		Jatkuva	Kaikki

Kehittämiskohteet/toimenpiteet	Mitä seurataan?	Aikataulu	Vastuu
ESLU ympäristövastuuvaikuttajana - "Lisäksi haluamme vaikuttaa ja tukea jäsentemme mahdollisuuksia tehdä kestäviä ja vastuullisia toimintoja"			
Viestimme jäsenillemme ja sidosryhmillemme liikunnan ja urheilun mahdollisuuksista ympäristönsuojeluun ja kestävään kehitykseen. - Tavoite: ympäristövastuu esillä kahdesti vuodessa - Vähintään kerran kuukaudessa vastuullisuusnosto, jokainen teema (4) näkyy vähintään kerran syksyllä ja kerran keväällä ESLUn viestinnässä.	Määrä / Toteuma	Vuosittain Jatkuva	Seuratoiminnan kehittäjä ja viestinnän suunnittelija
Osallistumme teemaviikkoihin ja kampanjoihin sekä nostamme esille teemaa koulutuksissamme. Ympäristökasvatus luonnolliseksi osaksi kaikkia koulutuksiamme.	Määrä / Toteuma	Vuosittain Jatkuva	Kaikki
Kannustamme jäseniämme ja yhteistyötahojamme tekemään ympäristöystävällisiä valintoja.		Jatkuva	Kaikki
Hyödynnämme alan asiantuntijoita tilaisuuksissa ja koulutuksissa sekä oman henkilökunnan osaamisen kehittämisessä. Koulukset jäsenille: Vastuullisuusteemainen koulutus kaksi kertaa vuodessa, ympäristövastuu joka toinen vuosi.	Määrä/Toteuma	Vuosittain Jatkuva	Kaikki Toiminnanjohtaja (henkilöstön koulutukset) Seuratoiminnan kehittäjä

Me ESLUssa muistilista

Vastuullisuusohjelma koskee omaa toimintaamme ja vie sitä eteenpäin.

- Suosi julkista liikennettä, kimppakyytejä sekä työmatkapyöräilyä ja kävelyä.
- Järjestä tilaisuudet helposti joukkoliikenteellä saavutettavissa paikoissa.
- Hyödynnä tilaisuuksien järjestämisessä etäyhteyksiä.
- Suosi tarjoiluissa mahdollisuuksien mukaan lähiruokaa ja kasvisruokavaihtoehtoja.
- Käytä mahdollisimman usein sähköisiä materiaaleja ja ohjeistuksia.
- Kierrätä asianmukaisesti.
- Käytä kotimaisia ja ympäristöystävällisiä painotuotteita ja materiaaleja.
- Sisällytä ympäristökasvatus luonnolliseksi osaksi viestintääsi ja koulutuksiasi.
- Kannusta ympäristöystävällisiin valintoihin.

SEURANTA

Vastuullisuusohjelma on määräaikainen, ja sitä päivitetään vähintään kahden vuoden välein. Päivittäminen perustuu ohjelman toteutumiseen sekä seurantaan. Ohjelman päivittämisestä vastaavat toiminnanjohtaja ja hallitus. Toteutumista seurataan vuosittain toimintakertomuksessa. Lisäksi päivitystarpeita ja ohjelman toteutumista kartoitetaan kahden vuoden välein yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyllä tai tulevisuudessa urheiluyhteisön yhteisellä vastuullisuuskyselyllä.

MÄÄRITELMÄT

Yhdenvertaisuus tarkoittaa syrjimättömyyttä iän, sukupuolen, etnisen alkuperän, toimintakyvyn, kielen, uskonnon tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Yhdenvertaisuudelle rinnakkaisia käsitteitä ovat laaja-alainen tasa-arvo ja moninaisuus tai monimuotoisuus.

Syrjintä on ihmisten eriarvoista kohtelua sillä perusteella, että he kuuluvat tiettyyn ryhmään, esimerkiksi tunnustavat tiettyä uskontoa tai kuuluvat seksuaalivähemmistöön. Syrjintää voi olla yksittäinen teko (ulkopuolelle sulkeminen) tai se voi olla seurausta epäoikeudenmukaisuutta tuottavista käytännöistä tai säännöistä. Välillisenä syrjintänä pidetäänkin sitä, että näennäisen neutraali kohtelu tai käytäntö johtaa syrjiviin lopputuloksiin.

Häirintä on henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiiri. Esimerkiksi rasistiset vitsit tai seksuaalivähemmistöön kuuluvan henkilön nimittely ovat esimerkkejä häirinnästä.

Yhdenvertaisuussuunnittelun tavoitteena on syrjinnän tunnistaminen, toiminnan ja käytäntöjen arviointi ja edistävien toimenpiteiden toteuttaminen ja osallisuuden lisääminen. Yhdenvertaisuussuunnitelmassa kuvataan, miten edistetään yhdenvertaisuutta ja miten puututaan syrjintään.

Sukupuolten tasa-arvo käsittää sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän.

Rasismi käsitteenä tarkoittaa oletetun ihmisryhmän arvottamista esimerkiksi etnisen alkuperän, ihon värin, kansalaisuuden, kulttuurin, äidinkielen tai uskonnon perusteella alempiarvoiseksi kuin muut ihmisryhmät. Rasismi on ihmisryhmän tai sen jäsenen ihmisarvon alentamista. Rasismiin kuuluu usein se, että omaa ryhmää pidetään parempana kuin toisten ryhmiä.